

31.8.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: Lausuntopyyntö (2830/2017)

LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON ASETUKSESTA IONISOIVASTA SÄTEILYSTÄ

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa valtioneuvoston asetuksesta ionisoivasta säteilystä 31.8.2017 mennessä. Samassa yhteydessä on lähetetty tiedoksi HE Eduskunnalle annettavasta säteilylaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. EU:n uusi säteilydirektiivi pannaan toimeen säteilylailla ja siihen liittyvällä valtioneuvoston asetuksella ionisoivasta säteilystä sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ionisoivasta säteilystä. Lisäksi direktiivin panemisesta täytäntöön on tekeillä yhdeksän Säteilyturvakeskuksen määräystä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on itse lakiluonnokseen antamassaan lausunnossa edellyttänyt lakiin selkeytystä, voivatko ne valvontaviranomaiset, jotka valvonnassaan soveltavat useampaa lakia, käyttää myös säteilylain mukaisia valvontakeinoja. Virasto korosti lausunnossaan, että uuden lain ja sen perusteella annettavien asetusten tulee varmistaa ultraääni- ja laserlaitteiden turvallinen käyttö kauneudenhoitopalveluissa. Lisäksi viraston mielestä rajattua kuvantamislähetteen kirjoitusoikeutta koskevaa sääntelyä tulisi täsmentää sen suhteen, mikä on itsenäisen sairaanhoitajan tai suuhygienistin lähetteen kirjoitusoikeus ja missä tilanteissa sitä voidaan käyttää.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto lausuu asetusehdotuksesta seuraavaa:

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on aiemmin lakiluonnokseen antamassaan lausunnossa edellyttänyt lakiin selkeytystä, voivatko ne valvontaviranomaiset, jotka valvonnassaan soveltavat useampaa lakia, käyttää myös säteilylain mukaisia valvontakeinoja. Virasto korosti lausunnossaan, että uuden lain ja sen perusteella annettavien asetusten tulee varmistaa ultraääni- ja laserlaitteiden turvallinen käyttö kauneudenhoitopalveluissa. Lisäksi viraston mielestä rajattua kuvantamislähetteen kirjoitusoikeutta koskevaa sääntelyä tulisi täsmentää sen suhteen, mikä on itsenäisen sairaanhoitajan tai suuhygienistin oikeus ja missä tilanteissa sitä voidaan käyttää.

Asetuksen 5§ käsittelee säteilyn käytön lääketieteellistä oikeutusta. Muussa, kuin lääketieteellisessä tarkoituksessa tapahtuvassa altistuk-

sessä viitataan 6§ käytettävän menetelmän ja yksittäisen sovelluksen oikeutus on perusteltava, joissa perusteluissa on otettava huomioon yhteiskunnalliset ja eettiset näkökohdat edellisen pykälän säädösten lisäksi. Tässä kohdin asetus keskittyy esimerkiksi radiologisesti tapahtuvaan yksilön iän määrittelyyn tai matkustajien skannaukseen osana turvajärjestelmiä tai ruumiinontelossa tapahtuvan salakuljetuksen paljastamiseen. Aluehallintoviraston lakiluonnokseen antamassaan lausunnossa toivomaa kannanottoa säteilyn käytöstä kosmeettisiin tarkoituksiin ja sen oikeutuksesta ja sääntelystä asetusluonnoksessa ei ole, mikäli kyseisiä laitteita ei katsota asetuksen 7§ mukaisiksi kulutustavaroiksi. Annosrajojen tiukennukset työntekijöiden osalta sekä siirtyvien työntekijöiden anoksien seuranta ovat paitsi työsuojelullisesti tärkeitä, mutta vaikuttavat myös työssä tarvittavan henkilöstön määrään, mikä valvonnassa tulee ottaa huomioon. Asetuksen 22§ määrittellään selkeästi säteilytyössä tarvittavista henkilöstövoimavaroista, mitä aluehallintovirasto pitää hyvänä.

Rajatusta röntgentutkimukseen lähettämisen vaatimasta lisäkoulutuksista on selkeä pykäläteksti. Koulutuksen laajuuteen ja sisältöön ei oteta kuitenkaan kantaa. Pykälä 44 osaamisen varmentamisesta on tulkinnanvarainen: Mihin kirjallinen koe ja työelämässä tapahtuva näyttö riittävät? Hoitajan kerran elämässään hyväksyttävästi suorittama koe ja yksi näyttö. Voiko itsenäisesti toimiva laillistettu sairaanhoitaja tai suuhygienisti tehdä rtg-lähetettä, vai onko oikeus sidoksissa esimerkiksi päivystystoimintaan, jossa paikalla on myös lääkäri tai hammaslääkäri?

Vallitsevan altistustilanteen tunnistamiseksi sekä toimenpiteistä vallitsevassa altistustilanteessa koskevista 52§ ja 53§ ei selkeästi ilmaista tulevia suunnitelmia suojelutoimenpiteiksi, mutta toimeenpanon vastuutahoja voisivat olla hallituksen esityksen mukaan osaltaan esimerkiksi aluevalvontavirastot, Elinkeino-liikenne- ja ympäristökeskukset, kunnat, kunnan terveydensuojeluviranomaiset, Elintarviketurvallisuusvirasto ja Säteilyturvakeskus. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan asetus ei tuonut lisätietoa siihen, mihin tulevan valtion valvontaviranomaisen tulisi varautua tämän lain voimaan tultua.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet aluehallintoylilääkärit Mikko Floréen ja Jaana Mäkelä

Terveydenhuoltoyksikön päällikkö

Anne Hiiri

Aluehallintoylilääkäri

Mikko Valkonen